Az elektronikus kommunikáció egyik sarokköve a

Rendelkezés nyilvántartás

Az igazságügyi szakértők számára az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktörvény) több mint 4 éve kötelezővé tette, hogy rendelkezzenek KÜNY tárhellyel (ügyfélkapuval). Ugyanakkor lehetővé tette azt is, hogy a szakértő maga döntsön, hogy vállal-e elektronikus kapcsolattartást, amely tényt a közhiteles nyilvántartás (az igazságügyi szakértői névjegyzék) is tartalmaz. Az elmúlt évek elektronikus kommunikációjának és jogszabályi környezetének fejlődése a jövőben a realitások alapján már nem teszi önálló szabad döntéssé az elektronikus kommunikáció vállalását. A jogszabályi környezet is lassan rákényszeríti a szakértői társadalmat az elektronikus kommunikáció felvállalására.

Jelen pillanatban már minden kirendelő számára kötelező az elektronikus kapcsolattartás. Abban az esetben is ha a jogalkotó nem teszi kötelezővé a közeljövőben (de valószínúleg kötelezővé teszi) vélelmezhető, hogy a kirendelő hatóság két azonos prioritással rendelkező szakértő közül azt a szakértőt választja majd, aki elektronikus kapcsolattartás vállal (azzal szemben, aki azt nem vállalja). Tehát gazdasági és pénzügyi kérdés is lesz az, hogy egy szakértő elektronikus kommunikációra képes és hajlandó is.

Az elmúlt évek tekintetében csak egy bejegyzés volt az elektronikus kapcsolattartás vállalása a szakértők részéről a közhiteles nyilvántartásban. Ezzel szemben a kirendelők számára a kapcsolat felvételhez kötelező a rendelkezés nyilvántartásban ellenőrizni, hogy vállalta e az elektronikus kapcsolattartást a címzett, tehát az IM által vezetett igazságügyi szakértői névjegyzékben esetlegesen megjelölt elektronikus kapcsolattartás vállalása nem elegendő.

Az elektronikus kommunikáció több pillérre támaszkodik:
Egyrészt a biztonságos kézbesítési szolgáltatásra, amely úgy valósulhat meg, hogy egy dedikált és biztonságos tárhelyet biztosít az állam a természetes személyek, cégek és hivatalos szervek számára. Ezt a tárhelyet ma már KÜNY tárhelyként emlegetjük, régebben a természetes személy tekintetében ügyfélkapu tárhelynek neveztük.

Másrészt a „RENDELKEZÉS NYILVÁNTARTÁS (RNY)”-ra, amely vonatkozásában a KÜNY tárhellyel rendelkezők esetében két fő rendelkezés csoportot kell vizsgálni.

1. A tárhellyel rendelkező személy vagy szervezet elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseit:
   - Kapcsolattartási rendelkezés
   - Azonosítási rendelkezés
2. A tárhellyel rendelkező személy vagy szervezet elektronikus meghatalmazásait (kapott vagy adott meghatalmazások).

Az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezések meghatározzák, hogy a szakértő vállalja-e az elektronikus kapcsolattartást, vagy elutasítja azt. A közhiteles nyilvántartásba az itt megtett nyilatkozatnak megfelelő eredményt kell bejelenteni a közhiteles nyilvántartást vezető hatóságnak (IM).

Az állami és igazságszolgáltatási szerveknek a természetes személy esetében ugyanúgy, mint szervezet esetében, a kirendelés elektronikus megküldése előtt be kell kérdezniük a rendelkezés nyilvántartásba, hogy ott milyen nyilatkozatot tett a címzett.(Természetesen a gyakorlatban előfordulhat, hogy ezt nem teszik meg.)

Előfordulhat olyan eset, hogy a kirendelő hatóság két azonos prioritással rendelkező szakértő közül azt a szakértőt választja, aki elektronikus kapcsolattartást vállal a közhiteles nyilvántartásban és az RNY-ben is (azzal szemben, aki azt valamelyik felületen nem vállalja).
Erre tekintettel a szakértők elemi érdeke, hogy a rendelkezés nyilvántartás megfelelő módon legyen kitöltve.

Nézzük meg hol és hogyan állítható be a rendelkezés nyilvántartás a természetes személy igazságügyi szakértő esetében.

Rendelkezés nyilvántartás ikonja a magyarorszag.hu bal oldali menüjében.

A rendelkezés nyilvántartásba belépve kattintsunk az E-PROFIL lenyíló menüpontra. Itt két rendelkezést szükséges kitölteni:

- **Kapcsolattartási rendelkezés:** itt rendelkezünk arról, hogy az elektronikus kapcsolattartást minden hivatali kapuval rendelkezővel szemben vállaljuk-e, vagy csak egyes szervekkel (célszerű az összeset választani).
- **Azonosítási rendelkezés**: itt határozzuk meg, hogy a KAÜ (Központi Azonosítási Ügynök)

használata során milyen azonosításunkba egyezünk bele. Amennyiben az azonosítási ügynökben letiltjuk pl.: az ügyfélkapu alapú azonosítást, úgy az ügyfélkapu felhasználónevével és annak jelszójával már nem fogunk tudni bejelentkezni a tárhelyünkre, sem egyéb ügyfélkapu azonosítást igénylő felületre. A rendszert kevésbé ismerőknek javasoljuk, hogy minden azonosítási formát állítsanak igen állapotra.

Kapcsolattartási rendelkezés

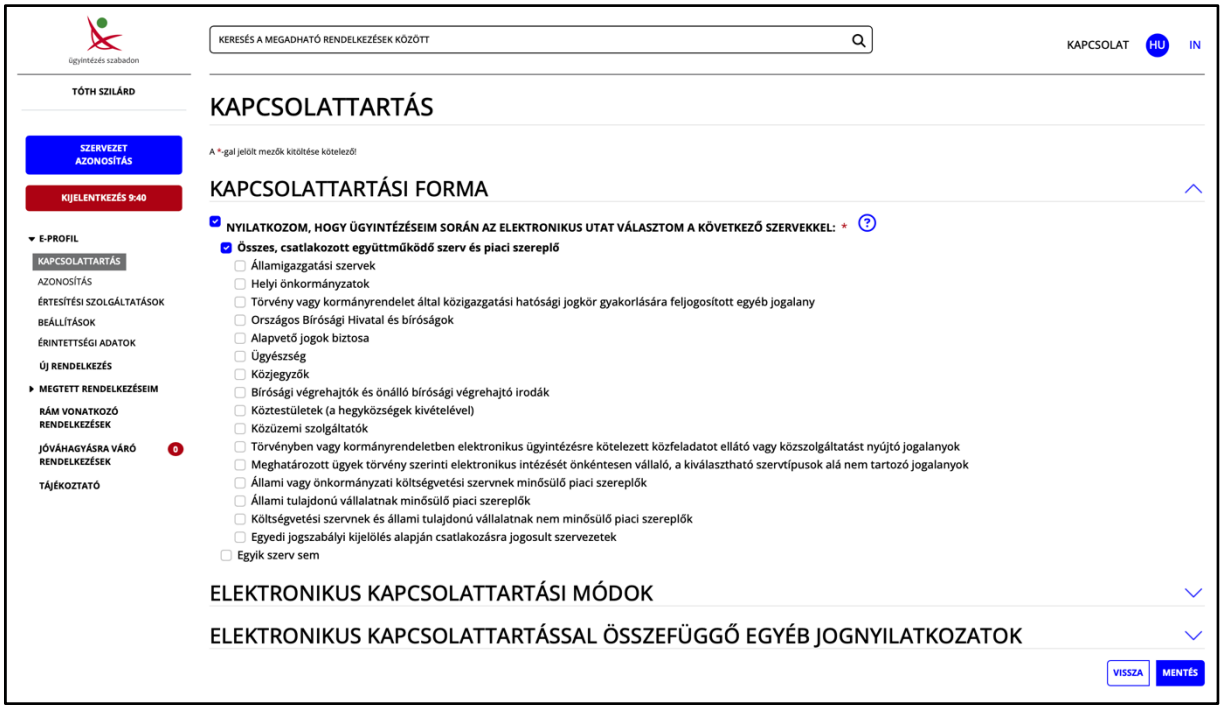

Itt három kérdésben kell nyilatkoznunk:

I. KAPCSOLATTARTÁSI FORMA

Nyilatkoznom kell, hogy ügyintézéseim során az elektronikus utat választom a listából kiválasztott szervekkel.

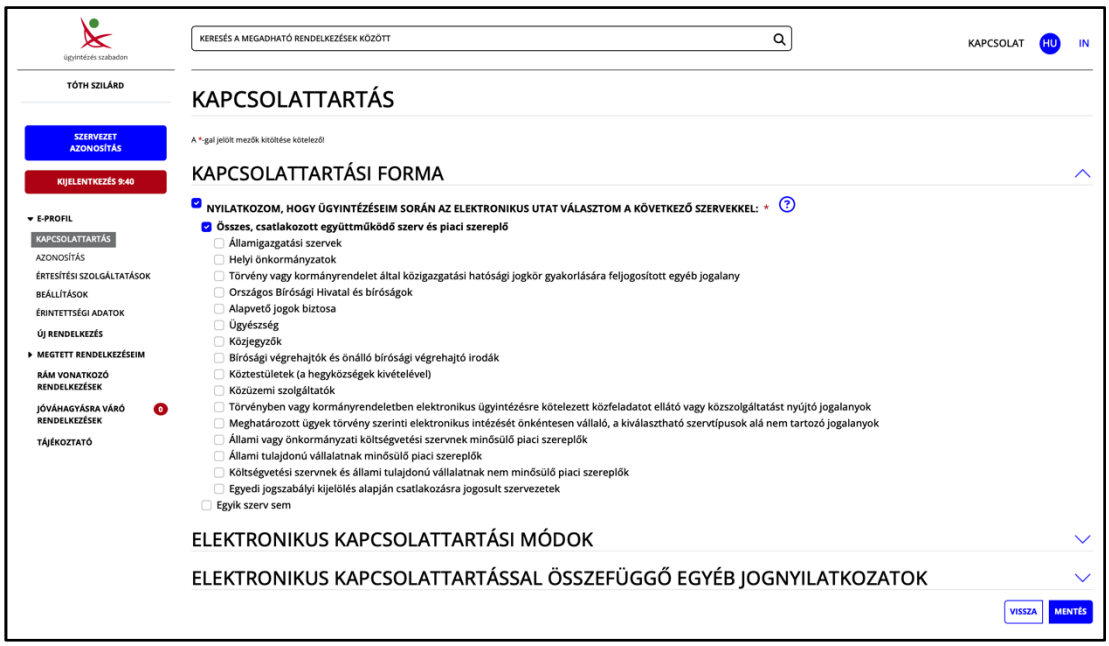

II. ELEKTRONIKUS KAPCSOLATTARTÁSI MÓDOK

Nyilatkozom kell, hogy KÜNY tárhellyel (korábban: ügyfélkapuhoz rendelt elektronikus tárhely) rendelkezem, és azt hivatalos elérhetőségként használom a kiválasztott szervekkel történő elektronikus kapcsolattartás során.

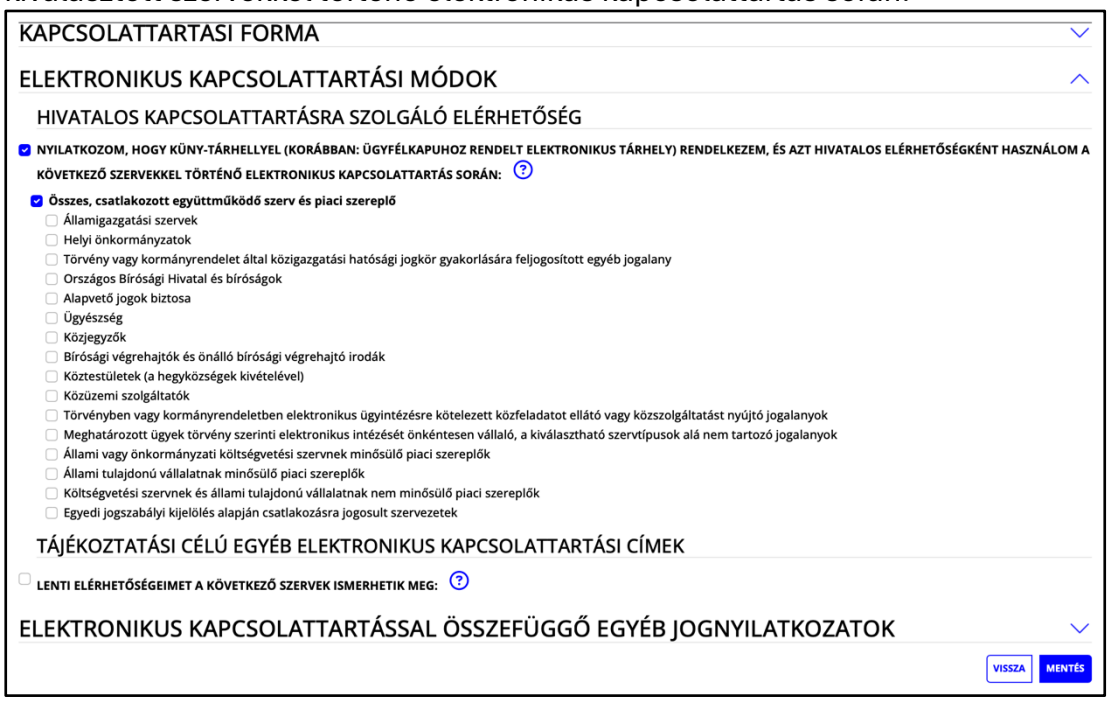

III. ELEKTRONIKUS KAPCSOLATTARTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉB JOGNYILATKOZATOK

Itt tehetek kizáró nyilatkozatokat. Amennyiben lehet, ezt a menüpontot hagyjuk kitöltetlenül, és ezt követően végezzük el a mentést a lap alján található mentés gombbal. Itt két (a képernyőképen is látható) kérdésben kizáró rendelkezést tehet az érintett.

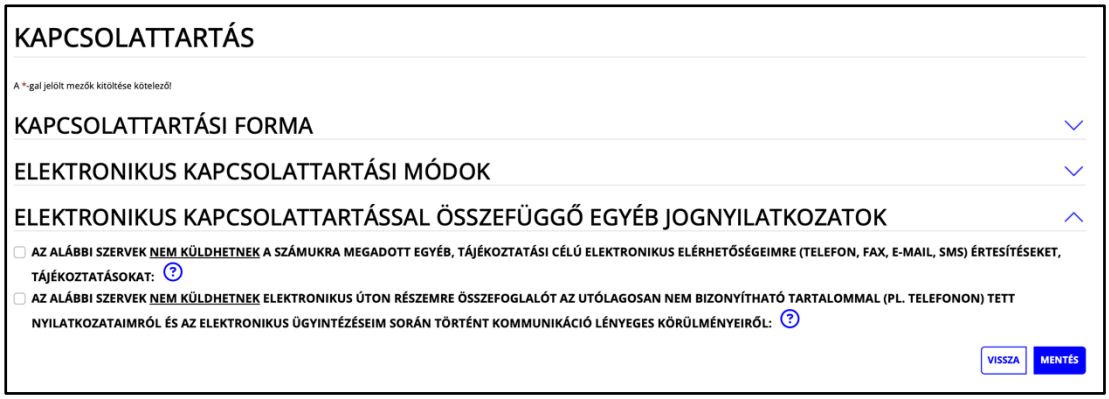

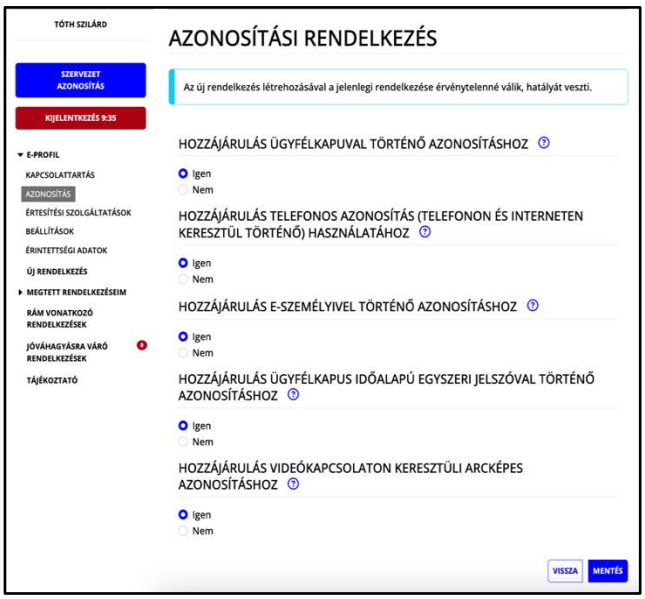

Azonosítási rendelkezés

Az E-PROFIL lenyitható menüpontjának „AZONOSÍTÁS” almenüjében tudjuk ezt a rendelkezést megtenni. Ezt a rendelkezést természetesen csak azután lehet kitölteni, ha a kapcsolattartásról rendelkeztünk

Csak azokat az azonosítási formákat állítsuk „Nem”-re, amelyekben biztosak vagyunk, hogy nem fogjuk használni.

Itt hívnám fel a Figyelmet, hogy 2025. év januártól változások lesznek az azonosítási rendszerben, mégpedig olyan módon, hogy az első menüpont meg fog szűnni, azaz kivezetik az ügyfélkapus azonosítást és megjelenik helyette a biometrikus alapon azonosító DÁP (digitális állampolgárság) mobil eszközökön futó applikációja. Az, aki nem óhajtja regisztráltatni magát a DÁP rendszerben, annak célszerű még decemberig áttérni az „ÜGYFÉLKAPU+” azonosításra, amely a jelenlegi ügyfélkapu azonosításhoz képest egy kétfaktoros azonosítást jelent.

„ÜGYFÉLKAPU+” azonosításra való áttéréshez feltétlenül engedélyezzük, azaz állítsuk mentés előtt „Igen” státuszura a „HOZZÁJÁRULÁS ÜGYFÉLKAPUS EGYSZERI JELSZÓVAL TÖRTÉNŐ AZONOSÍTÁST”.

Ha valaki nem biztos az egyes funkciók tekintetében abban, hogy nem fogja kihasználni, annak célszerű mindent „Igen” státuszban hagyni, ezt követően végezzük el a mentést a lap alján található mentés gombbal.

Később bármikor megváltoztatható a fenti két rendelkezés tartalma.

A mentés után a képernyőn ellenőrzés céljából megjelenik a megtett nyilatkozat, amit jóvá kell hagynunk. Az érvényben levő nyilatkozataim (rendelkezéseim) mindig letölthetőek lesznek magyar és angol nyelven a „MEGTETT RENDELKEZÉSEIM” lenyíló menüpontjából, ahol az RNY-ben tett rendelkezések között találjuk meg.

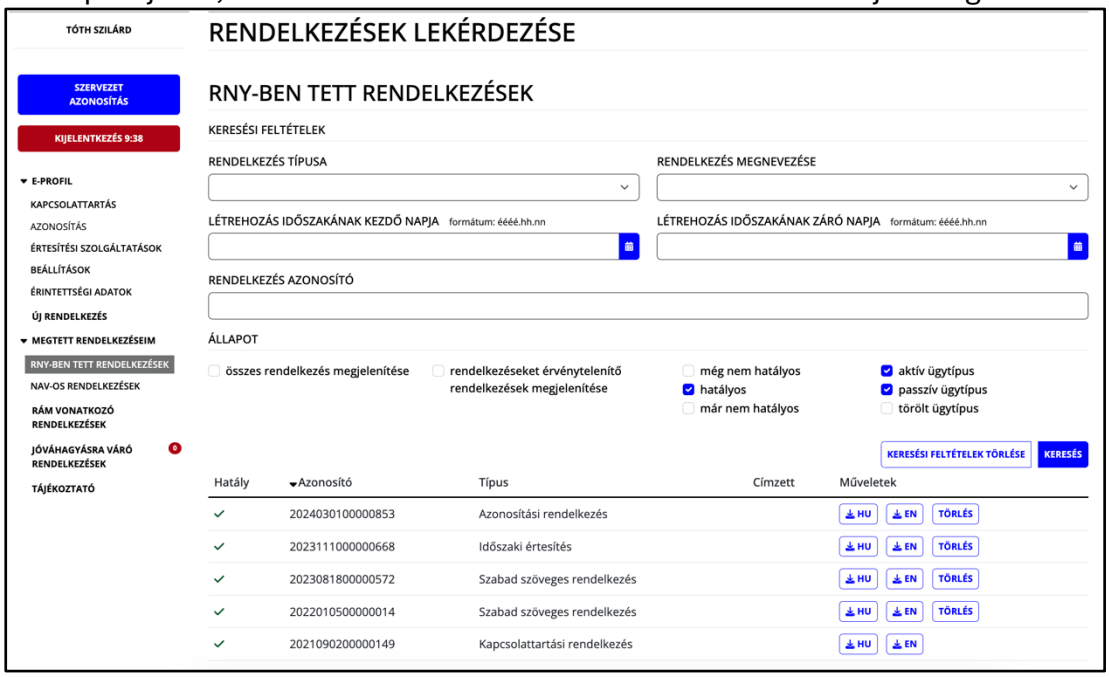

A fenti képen látható, hogy a kapcsolattartási rendelkezés kivételével bármelyik rendelkezés törölhető. A kapcsolattartási rendelkezés csak másik rendelkezés kibocsájtásával módosítható. Ennek az oka az, ha bármelyik hivatali kapuval rendelkező szervezet kapcsolatot szeretne felvenni egy természetes személlyel (pl.: egy kirendelő egy igazságügyi szakértővel), köteles vizsgálni, hogy milyen kapcsolattartási rendelkezése van a célszemélynek.

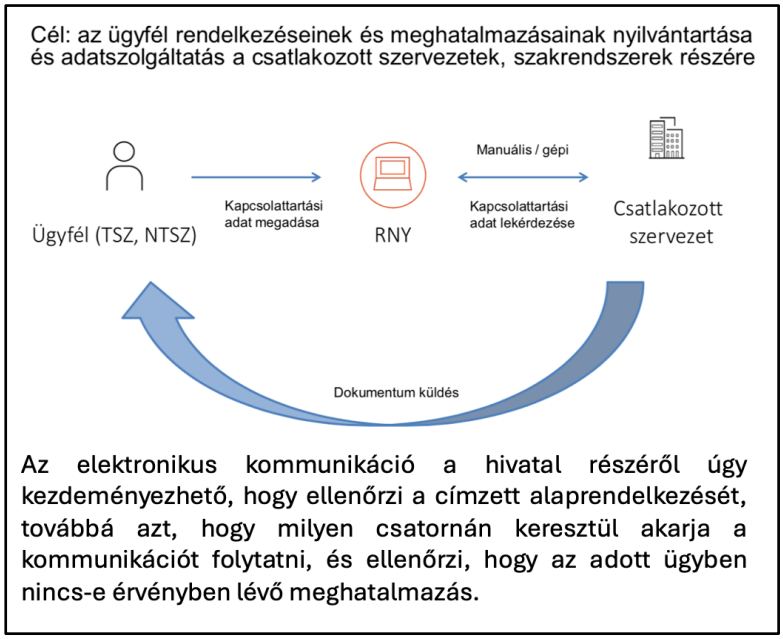

Az elektronikus kommunikáció a hivatal részéről úgy kezdeményezhető, hogy ellenőrzi a címzett alaprendelkezését, továbbá azt, hogy milyen csatornán keresztül akarja a kommunikációt folytatni, és ellenőrzi, hogy az adott ügyben nincs-e érvényben lévő meghatalmazás.

A kirendelő elektronikus kapcsolattartásra kötelezett, és valószínűsíthető, hogy a kirendelő hatóság két azonos prioritással rendelkező szakértő közül azt a szakértőt választja, aki elektronikus kapcsolattartás vállal (azzal szemben, aki azt nem vállalja).

Egyrészt azért, mert nem kell papír alapú levelet kinyomtatni és kiküldeni, másrészt azért, mert a papír alapú postázás költsége magas, míg az elektronikus ingyenes a szervezet számára, emellett sokkal gyorsabb is, hiszen a kiküldést követően perceken belül megérkezik a szakértő ügyfélkapujára (tárhelyére).

Még egy E-PROFIL alatti rendelkezést ajánlok az olvasó figyelmébe, az „IDŐSZAKI ÉRTESÍTÉSRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉS”-t.
Ez a rendelkezés megfelelő beállítás esetén arról rendelkezik, hogy havonta, mint egy bankkivonat esetében, tájékoztatást kérek arról, hogy milyen hatósági intézkedéseim voltak ügyfélkapun keresztül.
Amennyiben a kiküldött időszaki értesítés olyan ügyintézést tartalmaz, amit nem mi kezdeményeztünk, akkor azonnal változtassunk jelszót, mivel feltételezhetjük, hogy illetéktelen személy fért hozzá az azonosítónkhoz, jelszavunkhoz.
IDŐSZAKI ÉRTESÍTÉS beállításának képernyő képei:

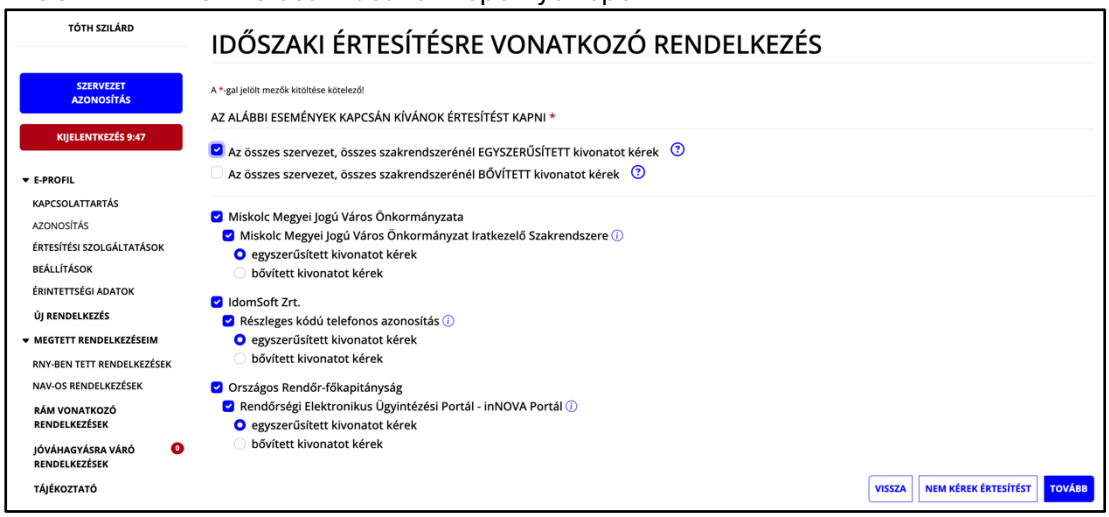

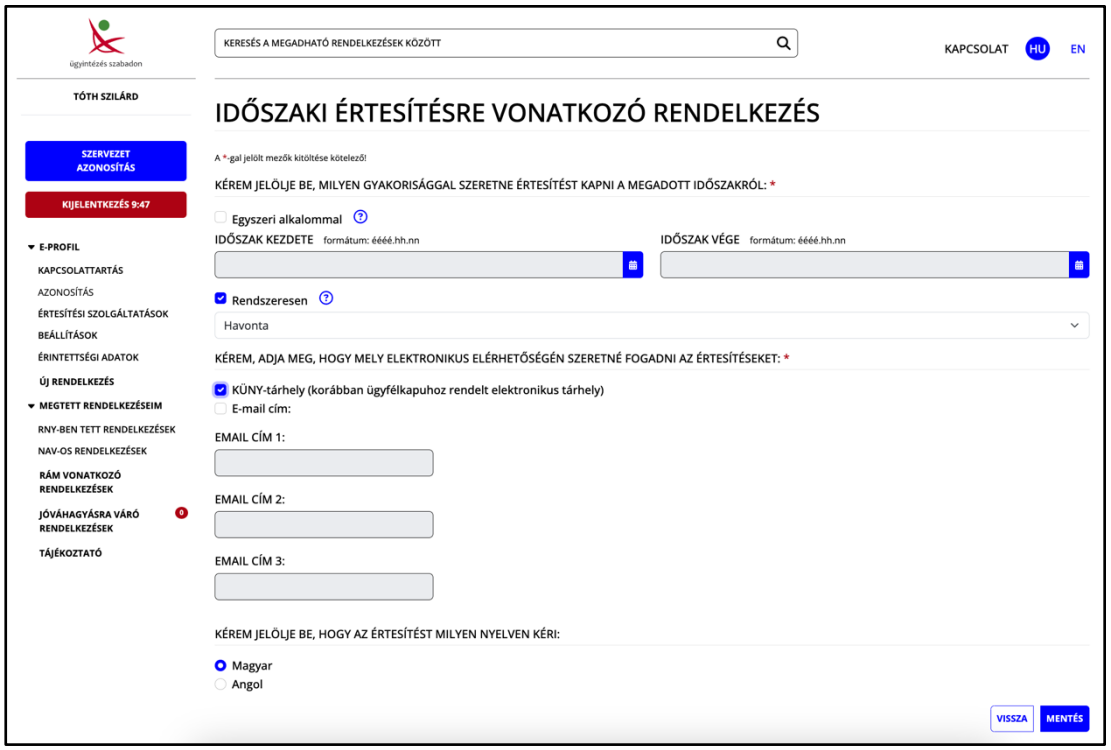

Szeretném még egyszer az igazságügyi szakértők figyelmét felhívni arra, hogy fordítsanak figyelmet a rendelkezés nyilvántartásukra, és ezt követően ellenőrizzék, hogy az Igazságügyi Minisztérium weboldalán található igazságügyi szakértői névjegyzékben (https://inyr.im.gov.hu) a saját személyük vonatkozásban milyen bejegyzés van az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozóan. Amennyiben eltérés látszik, úgy legyenek szívesek az IM illetékes szervezet egysége felé változásbejelentéssel élni (iffo@im.gov.hu).

Budapest, 2024. szeptember 2.

Tóth Szilárd
adatvédelmi tisztviselő